

NVSA heeft vragen over afluisteren in de bak

De Nederlandse Vereniging van Strafrecht Advocaten (NVSA) heeft de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) in een brief van 17 oktober om opheldering gevraagd in de discussie over afluisterapparatuur in verhooruimten van penitentiaire inrichtingen (PI's).

Tekst: Sabine Droogleeuwer Fortuyn

Het aantal spreekkamers in de gevangenis met afluisterapparatuur is zeer beperkt. Dat maakte Peter Hennephof, directeur Dienst Justitiële Inrichtingen, in een brief van 28 juni 2012 bekend. Uit een inventarisatie is gebleken dat slechts 18 van de 280 spreekkamers zijn uitgerust met opnamemateriaal. Hennephof schrijft in zijn brief: 'In 15 van de 18 spreekkamers met apparatuur worden ook vertrouwelijke gesprekken tussen gedetineerden en advocaten gevoerd. De daar aanwezige apparatuur wordt dan altijd uitgeschakeld.'

Bovendien benadrukte Hennephof dat er in de betreffende inrichtingen ook spreekkamers zonder apparatuur aanwezig zijn. Als deze nog beschikbaar zijn, zullen deze kamers eerst worden aangeboden. 'In de praktijk zal het nagenoeg altijd mogelijk zijn voor een advocaat en zijn cliënt een kamer toegewezen te krijgen zonder opnameapparatuur. Zeker wanneer de wens hiertoe tijdig kenbaar gemaakt wordt,' besluit Hennephof zijn brief.

'Verbazing'

'Deze brief heeft grote verbazing opgeroepen bij de NVSA,' reageert voorzitter Bart Nooitgedagt. Nadat advocaten in 2010 en 2011 klaagden over de aanwezigheid van afluisterapparatuur in verhooruimten, stonden de Orde van Advocaten en de NVSA erop dat spreekkamers afluisterinterview gemaakt zouden worden. Dat was onmogelijk, volgens DJI vanwege de hoge kosten hiervan. Wel garandeerde DJI dat het personeel van de inrichtingen de advocaat zou wijzen op de apparatuur

en ervoor zou zorgen dat deze uit zou staan. Al die tijd was het niet duidelijk om hoeveel verhooruimten met afluisterapparatuur het ging.

Op de vraag waarom de inventarisatie niet al in 2010 is gemaakt, reageert Jochgem van Opstal, persvoorlichter van DJI: 'Omdat wij ons op het standpunt stelden dat de aanwezigheid van opnameapparatuur in spreekkamers geen inbreuk maakt op de vertrouwelijkheid van gesprekken tussen advocaten en gedetineerden. De apparatuur staat niet aan.'

Principieel meningsverschil

Hiermee ontstond er een principieel meningsverschil tussen DJI en de advocatuur. 'Besprekingen tussen advocaat en cliënt dienen te kunnen plaatsvinden in een ruimte waar geen mogelijkheid bestaat tot afluisteren, opname of registratie. Iedere schijn van het tegendeel dient vermeden te worden,' schreef de NVSA in een brief van 19 april 2012 aan de minister van Veiligheid en Justitie.

In dezelfde brief kondigde de NVSA aan een kort geding aan te zullen spannen tegen de staat als het Ministerie van Veiligheid en Justitie er niet alles aan zou doen het recht op vrij verkeer tussen advocaat en gedetineerde cliënt te garanderen.

Toch inventariseren

Later heeft DJI er alsnog voor gekozen een inventarisatie te maken. 'DJI is terughoudend in het verstrekken van informatie over de veiligheid van het gevangeniswezen. Tegelijkertijd werd in de discussie duidelijk dat er behoefte aan was. Nadat er in november 2011 Kamervragen over gesteld werden, hebben we besloten de

inventarisatie te maken,' verklaart Van Opstal.

Discussie op basis van onjuiste informatie

'Als deze inventarisatie klopt, lijkt de initiële basis voor een kort geding te zijn weggefallen,' reageert Nooitgedagt. De NVSA wil wel antwoord krijgen op de vraag hoe het zo kan zijn dat er anderhalf jaar een discussie is gevoerd over het afluisterbaar maken van spreekkamers, op basis van onjuiste informatie.

De NVSA wil bovendien weten in welke inrichtingen en welke spreekkamers afluisterapparatuur aanwezig is en op welke manier dat kenbaar wordt gemaakt aan advocaten en gedetineerden. Nooitgedagt: 'We zijn van oordeel dat deze kamers niet meer gebruikt mogen worden voor gesprekken tussen advocaten en gedetineerde cliënten, tenzij zij hier uitdrukkelijk mee hebben ingestemd.'

DJI meldt in een aanvullende reactie vraagtekens te plaatsen bij het heropenen van de discussie die de afgelopen anderhalf jaar is gevoerd. 'Temeer daar uit de inventarisatie van DJI is gebleken dat slechts in een zeer beperkt aantal spreekkamers apparatuur aanwezig is en alle inrichtingen spreekkamers kennen zonder deze apparatuur.'

Jan Leliveld, AR-lid van de Orde, laat weten positief gestemd te zijn over het feit dat de afluisterapparatuur in zeer beperkte mate aanwezig blijkt te zijn in verhooruimten van PI's. De Orde en de NVSA gaan op korte termijn met DJI in overleg om afspraken te maken over de voorwaarden voor het gebruik van de 15 spreekkamers met afluistermateriaal.